



'Frequently asked questions' over TTO

Waar staan de letters TTO voor?

TweeTalig Onderwijs

Is dat hetzelfde als tweetalig vwo?

Op de KSG is het inderdaad hetzelfde omdat wij tweetalig onderwijs op het vwo aanbieden. Maar in principe kan TTO op elk schooltype gegeven worden.

Wat is TTO precies?

Bij TTO wordt minimaal de helft van je lessen in de vreemde taal gegeven. (Op de Koninklijke Scholengemeenschap zelfs meer dan 60%!) Daarnaast zijn er binnen de lessen internationale accenten en doe je internationale ervaringen op in de vorm van bijvoorbeeld uitwisselingen en studiereizen.

Is die vreemde taal altijd het Engels?

Meestal wel, op de KSG in ieder geval wel. Er zijn echter een paar scholen in Nederland met Duits als voertaal binnen het TTO.

Is TTO een apart schooltype met een apart eindexamen?

De leerlingen doen het Nederlandse vwo-eindexamen omdat het tvwo gewoon bij het Nederlandse onderwijs hoort. Ze doen dus geen apart eindexamen, wel doen ze extra examens die bij het IB programma horen, waardoor ze dus nog een diploma krijgen.

Wat is dan de meerwaarde van TTO?

Leerlingen verbreden hun horizon én leren uitstekend Engels. Dat helpt je bij je vervolgopleiding op een Nederlandse hogeschool of universiteit. Ook daar worden steeds meer lessen en colleges in het Engels gegeven of lees je Engelse studieboeken. Bovendien maakt het een vervolgopleiding in het buitenland makkelijker. Een leerling die op de KSG de TTO-opleiding afrondt, verlaat de school met een vwo-diploma, een TTO senior-certificaat en een certificaat van het International Baccalaureate.

In welke leerjaren vindt het TTO plaats?



De TTO-opleiding loopt van de eerste tot en met de zesde klas, tot je eindexamen dus. De nadruk ligt op de eerste drie leerjaren, waarin op de KSG minimaal 60% (en in de brugklas zelfs 75%) van de vakken in het Engels wordt aangeboden. In de bovenbouw is dit, vanwege de voorbereiding op het Nederlandse eindexamen, nog ongeveer 30%. Daarmee voldoen we aan de standaard van het Nuffic en heeft de KSG het predicaat Senior TTO school.

Welke vakken worden op de KSG in het Engels gegeven?

- klas 1: English – Science – Mathematics – History – Geography – Physical Education – Arts – Music
- klas 2: English – Science – Mathematics – History – Geography – Biology – Physical Education – Arts – Music
- klas 3: English & Cambridge English – Mathematics – History – Geography – Physical Education – Technology – Biology – Arts – Music – Economics
- klas 4: English – Physical Education – CKV – Social Studies
- klas 5: English IB & English – Physical Education – CKV – Social Studies – Global Perspectives – Extended Essay (Profielwerkstuk)
- klas 6: English IB & English – Physical Education – Extended Essay (Profielwerkstuk)

De andere vreemde talen komen daar toch niet voor in aanmerking?

De andere taallessen krijg je inderdaad niet in het Engels. Wel wordt bij alle talen de doeltaal als voertaal gebruikt. Dit betekent dat Duits in het Duits wordt gegeven, Frans in het Frans, Spaans in het Spaans en Nederlands in het Nederlands.

Krijgen de leerlingen eerst een tijdje les in het Nederlands, voordat overgestapt wordt op het Engels?

De lessen zijn vanaf de eerste dag meteen in het Engels. Je wordt dus meteen “in het diepe gegooid”, want dat is de beste manier om het Engels snel onder de knie te krijgen. Wel wordt er in de periode tot aan de herfstvakantie soms wat “ondertiteld” (Nederlands gesproken).



En daarna krijgen de leerlingen vakken die ze eerst in het Engels kregen, in 4 vwo weer gewoon in het Nederlands?

Ja, ze worden in het Nederlands voorbereid op het Nederlandse eindexamen.

Kunnen ze dan de terminologie en leerstof nog wel begrijpen?

Dit heeft de afgelopen jaren niet tot problemen geleid. Sterker nog, de resultaten van tweetalige leerlingen zijn gelijk aan, maar in veel gevallen beter dan die van niet tweetalige leerlingen.

Doen ze ook voor het vak Engels gewoon het Nederlandse eindexamen?

Jazeker, maar daarnaast volgen de leerlingen het IB-programma dat een internationaal erkend certificaat oplevert.



Wat is het verschil tussen de manier waarop het vak Engels wordt aangeboden in de onderbouw en in de bovenbouw?

De eerste drie jaar zijn voornamelijk op taalverwerving gericht en in de bovenbouw ligt de nadruk op het toepassen van de vaardigheden spreken, schrijven, lezen en luisteren. Binnen het IB-programma ligt de nadruk op het kritisch bestuderen van Engelstalige teksten en literatuur, maar ook van de culturen van landen waar Engels de eerste taal is. Je gebruikt in het IB programma de Engelse taal alsof het je eerste taal is, net zoals alle andere leerlingen over de hele wereld die het IB programma volgen.

Krijgen leerlingen voor deelname aan het TTO ook een diploma?

Je krijgt een officieel erkend certificaat dat door het Nuffic is ontwikkeld. De KSG voldoet ruimschoots aan de eisen van het Nuffic, dus mogen wij deze certificaten geven.

Moet je tweetalig zijn opgevoed om aan het TTO deel te nemen?

Dat is zeker geen eis. Het TTO is ontwikkeld voor kinderen die het Nederlands als moedertaal hebben. Je hoeft ook nog niet goed Engels te kunnen spreken als je begint.

Is het TTO alleen voor kinderen die heel goed in Engels zijn?

Het niveau van het Engels is niet belangrijk; maar je moet wel bereid zijn om veel Engels te spreken en om extra hard je best te doen.

Wat is wél belangrijk om toegelaten te worden?

Op de KSG zijn dat: een positief vwo-advies met ondersteuning vanuit het Leerlingvolgsysteem, een goede motivatie en goede werkhouding en doorzettingsvermogen. Ook een 'bilingual attitude' (dus de bereidheid veel Engels te spreken in de klas, zowel met je docent als met elkaar) is een voorwaarde.

Hoe lang duurt de brugperiode van het tvwo?

Determinatie vindt in principe plaats na 1 jaar.

Hoeveel kinderen kunnen er geplaatst worden in het TTO?

Daaraan stelt de KSG geen limiet.

Is TTO in Nederland populair?



Sinds de start in 1992 is het aantal scholen met TTO enorm gegroeid, tegenwoordig zijn er al meer dan 130! De KSG behoort tot een select gezelschap van senior scholen.

Hoeveel scholen in Nederland bieden TTO aan?

Dat zijn er op dit moment zo'n 135.

Hoe staat de Inspectie tegenover deze ontwikkeling?

De Inspectie staat er van harte achter en juicht de ontwikkelingen op dit terrein toe.

Hoe weet je of de kwaliteit van het TTO-programma goed is?

Het Nuffic, dat het TTO in Nederland stimuleert en coördineert, heeft een pakket van eisen, een "standaard" (<https://www.nuffic.nl/voortgezet-onderwijs/tweetalig-onderwijs/het-netwerk-tto/standaarden-visitaties-en-keurmerken>), ontwikkeld waar alle scholen aan moeten voldoen. Tijdens de vorige visitatie heeft een visitatiecommissie onderzoek gedaan naar het TTO op de KSG. De school voldoet aan de normen en is erkend als senior TTO school.

Hebben de scholen met TTO contact met elkaar?

Ja, ze zijn verenigd in een landelijk netwerk waarin ze ervaringen uitwisselen en van elkaars deskundigheid gebruik maken. Daarnaast maakt de KSG ook deel uit van het Regionaal Netwerk TTO Veluwe.

Doen alle scholen met TTO dan precies hetzelfde?

Nee, scholen hebben, binnen de kwaliteitseisen van het Nuffic, ook de vrijheid om zelf keuzes te maken. Ze hoeven bijvoorbeeld niet allemaal precies dezelfde vakken in het Engels aan te bieden of dezelfde internationale reizen te organiseren.

Welke opleiding krijgen de docenten om in het Engels les te kunnen geven?

Alle TTO-docenten worden opgeleid tot het diploma Cambridge Proficiency. Daarnaast volgen ze bijscholingscursussen in bijvoorbeeld Groot Brittannië en bezoeken ze regelmatig cursussen en conferenties.

Zijn er ook "native speakers" op school?



Ja, op dit moment hebben we een Engelstalige native speaker. Een collega uit Australië en zij geeft het vak Engels. Veel andere docenten hebben tijden in het buitenland gewerkt en zijn zeer internationaal georiënteerd. Daarnaast zijn er nog native speakers die op projectbasis de school versterken. Bovendien hebben we ook Duitse, Franse en Spaanse native speakers op school.

Is het Engels per definitie Brits Engels?

Dat hoeft niet perse. In de opleiding staat wel het Brits-Engels centraal, maar ook Amerikaans-Engels mag gesproken worden. Je wordt geleerd om consequent hetzelfde accent te gebruiken, of dat accent Brits, Amerikaans of misschien Australisch is maakt niet uit.

Heeft al dat Engels geen gevolgen voor het Nederlands van de leerlingen in het TTO?

Het Nederlands is en blijft hun moedertaal, als dat het was; er zijn geen (negatieve) gevolgen geconstateerd voor de beheersing van het Nederlands van leerlingen in het TTO. Voor de taalvaardigheid heeft het juist een versterkend effect.

Hoe zijn de eindexamenresultaten van leerlingen in het TTO?

Op de KSG lagen de examenresultaten van TTO leerlingen de laatste jaren gemiddeld een punt (!) hoger dan die van reguliere vwo leerlingen. Daarnaast zijn alle leerlingen die zijn opgegaan voor het IB examen hiervoor geslaagd (100%).

Worden er bij de lessen ook Engelstalige schoolboeken gebruikt?

Jazeker; de meeste boeken komen uit Engeland, maar omdat het aanbod tto de laatste jaren enorm is toegenomen is het steeds makkelijker om goede Engelse methodes te krijgen die aansluiten op de Nederlandse situatie. Ook is het heel gemakkelijk om aan goed digitaal materiaal te komen.

Wordt er bij de vakken ook nog specifiek aandacht besteed aan internationale zaken?



Ja, Europese en Internationale Oriëntatie (EIO) maakt deel uit van het TTO-programma. Op de KSG krijg je speciale EIO lessen en het is in alle Engelstalige vakken opgenomen in de vorm van projecten. Ook vindt deze oriëntatie plaats in het buitenlesprogramma.

Wat hoort er nog meer bij TTO, naast de lessen in het Engels?

- Een studiereis naar Engeland en les aan een Engelse talenschool in de eerste klas.
- Extra uitdagingen zoals Public Speaking Contests, the Day of the Newspaper, Highland Games
- Engelstalige theatergezelschappen op school zoals Phileas Fogg
- Ieder jaar hebben we gasten uit het buitenland die lessen verzorgen op de tweetalige afdeling
- In de derde klas ga je op uitwisseling met een buitenlandse school
- Denk verder aan High-Teas, Field Trips en diverse projecten speciaal voor de tweetalige leerlingen
- Natuurlijk zijn er extra vakken zoals Social Studies, Global Perspectives en Science.
- Alle leerlingen doen in de bovenbouw een zelfstandige EIO activiteit; een internationale stage. De leerlingen vertrekken naar buitenlanden als India, Engeland, Roemenië en Amerika. The sky is the limit!
- Alle leerlingen doen een IB-examen en krijgen een junior- en seniorcertificaat tto.

Is het TTO ook te combineren met het gymnasium?

Op de KSG doen we dat niet, wij zeggen dat het tto eigenlijk een modern gymnasium is.

Is tto niet veel te zwaar voor leerlingen?

De praktijk tot nu toe wijst uit, dat dat reuze meevalt. Gemotiveerde, intelligente kinderen kunnen heel veel, zeker als ze er plezier in hebben.

Is het TTO niet vooral voor 'studies', die het liefst de hele dag met hun neus in de boeken zitten?

Nee, zeker niet. Alle leerlingen die open staan voor de wereld om hen heen, zeer gemotiveerd zijn en een uitdaging aandurven, zijn welkom in het TTO.



Moeten ouders extra betalen voor het TTO?

Ja. Op de KSG zijn de kosten voor TTO €400,-, dit bedrag wordt ieder jaar opnieuw en precies afgestemd.

Waar is dat extra geld voor bestemd?

Van dit bedrag gaat een groot deel naar de uitwisselingen en studiereizen. Hiervan betalen we echter ook de extra lessen Engels, klassensplitsing voor de IB klassen, het IB examen, permanente nascholing en begeleiding van docenten, debating workshops, theatergezelschap Phileas Fogg, the Day of the Newspaper, Highland Games en dergelijke. Kortom, allemaal activiteiten die bijdragen tot het tweetalig onderwijs dat onze school biedt.

Hoe kan ik nog meer te weten komen over het tweetalig onderwijs op de KSG?

Kijk op de website voor de mogelijkheden. We bieden:

- Informatieavonden, er is ook een avond voor alleen de tto afdeling, naast de andere informatieavonden van de KSG.
- De Open Dag, dan is de hele school open toegankelijk en kun je vrij rond kijken, vragen en beleven.
- Neem contact op met de afdelingsleider tto dhr. J. Lamberts (j.lamberts@ksg-apeldoorn.nl)

Wat houdt het IB programma in jaar 5 en 6 in?

- Inhoud
Het IB programma voor English: Language and Literature is gebaseerd op twee onderdelen: taal en literatuur.
Bij het onderdeel literatuur worden verschillende genres uit diverse Engelstalige landen behandeld. De leerlingen lezen, analyseren en bespreken zes werken waarbij ze niet alleen kijken naar de inhoud, maar ook naar de context, leerlingen stellen bijvoorbeeld vragen als 'wie was de schrijver?', 'wat was de situatie in het land ten tijde van publicatie?' of 'wat voor invloed heeft dit boek gehad?'
Bij het onderdeel taal worden teksten bestudeerd over om te onderzoeken hoe taal gebruikt wordt om bijvoorbeeld een publiek voor je te winnen, of hoe wordt taal gebruikt in bijvoorbeeld advertentietechnieken, is er sprake van



stereotyperingen en hoe komt dat? Verder houden leerlingen zich bezig met onderwerpen als 'Language and Oppression' en 'Language and Identity'.

- **Beoordeling**

De beoordeling van de leerlingen bestaat uit zowel een interne als een externe beoordeling.

De interne beoordeling vindt plaats in twee delen. In het tweede cursusjaar vinden de officiële examens plaats. Er wordt twee keer een mondeling examen afgenomen in een kleine groep over het thema 'taal'. Hierbij telt het hoogste cijfer. In het tweede jaar wordt ook literatuur getoetst in een individueel mondeling examen. Dit vindt plaats tussen januari en april.

De externe beoordeling betreft schrijfvaardigheid. Al tijdens het eerste cursusjaar starten de leerlingen met schrijfofdrachten, respectievelijk over taal en literatuur. Aan het begin van het tweede cursusjaar maken de leerlingen een keuze uit hun schrijfproducten en sturen ze de beste twee schrijfofdrachten naar de IB-organisatie ter beoordeling.

Tenslotte zijn er in mei van het tweede jaar nog twee schriftelijke examens van twee uur. Deze examens vinden vrijwel altijd plaats in onze meivakantie. Dit wordt wereldwijd bepaald en kan niet veranderd worden!

In juli worden de resultaten via de IB-organisatie bekend gemaakt en in augustus ontvangen wij de certificaten. Wij zullen de leerlingen dus pas nadat ze al van school zijn aan het begin van het nieuwe cursusjaar kunnen ontvangen voor een feestelijke uitreiking van de IB- certificaten. Wij bieden examens aan op English Language and Literature A-higher level.

Kan ik mijn vragen over het TTO ook zelf stellen aan iemand van school?

Je kunt contact opnemen met de afdelingsleider tto dhr. J. Lamberts (j.lamberts@ksg-apeldoorn.nl)

